

DE MIGUEL AUZIA

Ustelkeriak Sabin Etxearen atea jo du

Euskal Herrian inoiz epaitu den ustelkeria kasu handienetakoa da *De Miguel* auzia. Besteak beste, dirua zuritu, legez kanpoko komisioak jaso eta hirigintza operazioekin iruzurra egitea egozten diete Alfredo de Miguel Arabako EAJko buruzagi ohiaz gain auzipetutako beste 25 laguni, horietako asko alderdi jeltzaleari oso lotuak. Ikusteke dago *euskal Gürtelak* zer faktura ekarriko duen, baina Sabin Etxean aspaldi ari dira altzariak estaltzen alderdia ahalik eta gutxien zipriztintzeko.

Urko Apaolaza Avila

@urkoapaolaza

ARGAZKIAK: FOKU / J. FONTANEDA - J. RUIZ

“Boterea dute, ez dira pertsona isolatuak edo beroaldiak, baizik eta establishment osoak babesturiko jendea”. Josu Izaguirre fiskalaren hitzak, Gasteizko etorbidean dagoen eta okasiorako propio handitu duten Arabako Justizia Jauregiaren horma sendoak igaro eta Bilboko Albia lorategiraino iritsiko ziren seguruenik urtarilaren 18an, *De Miguel* auziaren epaiketa hasi zenean. Fiskalaren argudioa misil balistiko bat bezalakoa da Sabin Etxean ondu duten diskurtsoaren kontra, eta epaiketan

zehar batzuk eta besteak izaten ari diren jarrera taktikoaren erakusgarri da.

Espainiako Estatuan ustelkeria kasu batek bota ditu gobernuan zeudenak, Kongresuan oposizioaren gehiengoak mozioa onartu eta gero. Mariano Rajoyk gutxi esperoko zuen bi aste lehenago estatu aurrekontu orokorren tramitea igarota halako trantzean aurkituko zuenik bere burua: ustelkeriagatik kalera. EAJ izan da alderdi popularrari ostikoa jo diona, Aitor Estebanen hitzetan “etika politikoagatik eta erantzukizunagatik”;

izan ere, diputatu jeltzalearen esanetan *Gürtel* auziaren sententzia “mugarria” izan da.

Paradoxikoki, gurean, *euskal Gürtel* ere deitu izan den *De Miguel* auzian, EAJren itzala edonon ikus daiteke. Bere buruzagiak saiatu dira kasua alderdiarengandik bereizten, esanez hemen ez dagoela alderdia finantzatzeko inongo azpijokorik –Valentziako PPrekin ez bezala–, eta Iñigo Urkullu lehendakariak ere adierazi zuen gertaera “isolatu” bat dela, ustelkeriak ez duela “bat egiten

gure kulturarekin eta balore politiko eta sozialekin". Auzian inplikaturako EAJko kideei euren afiliatu karnetak entregatzeko eskatu zieten gainera.

Errealitatea egoskorra da ordea, galde diezaiotela Moncloako lehengo maizterriari. Zergatik behar izan zituzten hamar hilabete karnetak entregatzeko? Zerrenda batean jarritz gero *De Miguel* auzian nahastuta daudenak, jabetuko gara Arabako egitura jeltzalea bete-betean harrapatu duela ustezko ustelkeria kasuak (ikusi 27. orrialdeko koadroa).

Arabako Justizia Jauregian egiten ari diren 'De Miguel' auziko epaiketan, lehen lerroan ezker-eskuin ageri dira EAJko Arabako buruzagitzan aritutako Koldo Otxandiano, Aitor Telleria eta Alfredo de Miguel.

Esaterako, Araba Buru Batzarreko kide esanguratsuak daude zerrenda horretan: Alfredo de Miguel –foru diputatu ohia ei zen sarearen erdian zegoena, Iñaki Gerenabarrena Arabako EAJko presidente ohiaren oso gertukoa–, Aitor

Telleria eta Koldo Otxandiano; baita alkate izandakoak eta Eusko Jaurlaritzako kargudunak ere. Hala Bedik antolatutako mahai-inguru batean Jose Manuel Cámara kazetariak azaldu zuen gisan, "EAJ zen dena batzen zuen pegamendua".

"Zer egingo dugu inozo honekin?"

Arabako Justizia Jauregiko auzi-saioek gutxienez datorren azarora arte iraungo dute. 26 auzipetu daude eta denera hamaika delitu egozten diete, tartean eroskeria, dirua zuritzea, dokumentuak

faltzutzea eta prebarikazioa. 439 urteko kartzela zigorra eskatu du fiskaltzak akusatuentzat: Alfredo de Miguelel 54 urte, eta besteentzat 32 eta 4 urte arteko zigor eskaerak daude. 150 lekuko inguruk hartuko dute parte saioetan eta 20 perituren iritzia jasotzea espero da. Epaietaren iraupen luzeak zenbait momentutan bere eragin mediatikoa lausotzea ekarri du.

Seguruenik orain arteko saioetan arreta gehien deitu duena lekuko nagusiaren deklarazioa izan da: Ainhoa Alberdi enpresariarena. Berak azaleratu zuen 2009an kasua. Alfredo de Miguelek eta Aitor Telleriak 100.000 euroko komisia eskatu ziotela salatu zuen, Miñanoko teknologia parkeko hedakuntza obrak Urbanorma Consulting bere enpresari esleitzegatik, eta hori frogatzeko elkarriketen grabazio batzuk eman zizkion Arabako fiskalari. Haietan entzun daiteke Jon Etxaburu enpresaria esanez komisia "normala denaren barruan" zegoela, horrelako jokabideak zein zabaldua egon litezkeen antzemateko balio duen esaldia.

Hari horretatik tiraka, beste 700.000 euro komisiotan, 16 milioi euroko eragiketa irregularrak eta 65 milioi euroko hirigintza operazio antzu bat atzitu dute. "Zer egingo dugu inozo honekin?", galdegin zuen e-posta bidez Alfonso Arriola Miñanoko kudeatzaileak, Alberdik egindako obren faktura pasa zionean. Enpresariak estortsio saiakera ere salatu du, komisia ordaintzeari uko egin zionean haren aita Juan Antonio Alberdiren joa baitzuten -EAJko militantea- dirua eskatzera. Hortik aurrera, gainera, beste obretan "betoa" izan zuela dio lekukoak.

Adi! Arabako ustelkeriaren aurkako elkarteak epaitegi aurrean elkarretartzea egin zuen lekukoari babesa adierazteko "jasan dituen mendeku, presio eta deskalkifikazio pertsonalen aurrean". Alberdik fiskaltzan salaketa jarri zutenetik medik tratamenduan dago. Bere intimitatea babesteko neurri bereziak behar izan ditu deklaratzeko unean, eta hala ere akusatu eta ustezko delitugileengan beharrean lekuko baten bizkarrean jarri dituzte hedabideek begirada guztiak. "Pertsegitua" izan dela azaldu du Alberdik. Defentsaren abokatuak ordu luzez itaun dute auzi-saioetan, haren osasun egoeraz, ogasunarekin ustezko arazoez, fiskalarekin zuen harremanaz... zenbait kasutan burla egite-

» **Zergatik behar izan zituzten De Miguelek, Otxandianok eta Telleriak hamar hilabete EAJko afiliatu karnetak entregatzeko?**

» **Fiskalari emandako audioetan entzun daiteke Etxaburu esanez ustezko komisia "normala denaren barruan" zegoela, horrelako jokabideak zein zabaldua egon litezkeen antzemateko balio duen esaldia**

» **Josu Izagirre Arabako fiskalaren zorrozatasuna erabatekoa izaten ari da epaian, eta Eusko Jaurilaritza nabarmen geratu da bere aurrean, haren abokatuak hamalagarren saiora arte ez baitu galdera bakar bat ere egin**

raino; Iker Rioja El Diario.es-eko kazetariak bere kronika luze eta zehatzetan deskribatu du hori guztia.

Abokatu horiek oso ezagunak dira EAJren inguruan: Cuatrecasas bulegoko Gonzalo Susaeta, Javier Beramendi -Bravo, Cabieces eta beste zenbait auzitan aritutakoa-, Ricardo Palacio -hau ere Bravo auzian aritua-, Eneko Goenaga, Jesús Villegas, Carlos Chacón... horietako askok EAJn karguak izan dituzte. Badirudi Andoni Ortuzar buru duen alderdiak bere zuzenbide aparatu guztia akusatuen esku jarri duela. Modu bitxia

auzipetuek "EAJrekin zuten harremana garbitzeko", Urkulluk esan zuen gisan.

Afiliatu karneta galdu dute, baina zenbaitetik soldata publikoa ez: Alfredo de Miguel berak Hazi-n lanpostua eman diote, "eskubide laboralak indarrean" dituelako, fundazioko zuzendariaren esanetan. Deigarria izan zen De Miguele eta Joseba Egibar Eusko Legebiltzarreko EAJko bozeramailearen arteko besarkada 2011n, deigarria ere azken honek instrukzio-epailearen kontra 2015ean esandakoak, iradokiz auzipetze autoan ondorio "politikoak" atera dituela. Deigarria eta bitxia, kasu honi loturiko dena bezala.

2010eko martxoaren 17a: atxilotetako

Ainhoa Alberdik Olympus markako grabagailu bat erosi zuen denda batean, Alfredo de Miguele eta Aitor Telleriaren presioen aurrean "babestuta" egoteko. Baina aita tartean sartu zutela jakitean audioak eta e-postak Arabako fiskalari ematea erabaki zuen. 2009ko abendua zen eta hortik hilabete gutxitara, martxoaren 17an, Ertzaintzak operazioa abiatu zuen zortzi lagun atxilotzeko, tartean De Miguel, Telleria eta Otxandiano; miaketa ugari ere egin zituen polizia autonomikoak etxe partikularretan eta bulegoetan, baita elkarte gastronomiko batean ere.

Operazioa Gasteizko 4. instrukzio-epaitegiko magistratu Roberto Ramosek agindu zuen, Arabako fiskalak Madrilgo ustelkeriaren kontrako fiskaltzari abisua pasa eta gero. Sekulako lurrikara eragin zuen Arabako Aldundian -EAJrekin batera agintzen zuen EA alderdiak "traizio" hitza ere erabili zuen- eta Eusko Legebiltzarrean ere batzorde bat sortu zen kasua ikertzeko: EAJko karguei "erantzukizun politikoak" egotzi zizkien amaierako diktamenak.

Ramosek, bere aldetik, bost urteko instrukzioaren ondoren kaleratu zuen 26 lagunengatik kontrako auzipetze autoa 2015ean. 183 orrialdeko dokumentuan epaileak dio Alfredo de Miguelek enpresa "pantaila" sare bat osatu zuela "ardura politiko edo administratiboak zituzten beste inputatu batzuekin batera" esleipen publiko irregularren bidez dirua eta komisia lortzeko. Auto horretan, Asier Arzallus -Xabier Arzallus buruzagi jeltzale historikoaren semea- auzitik kanpo utzi zuen, De Miguele sareko enpresa bati egindako "zalan-

EL DIARIO ES

Epaiketa hasi bezperetaraino eskatu dute akusatuen defentsek bertan behe-
ra uztea, aurkeztutako audioak ez direla
baliagarriak esanez. Baina Jaime Tapiak
presiditutako epaimahaiak ez du eskae-
ra aintzat hartu, eta gogorarazi du froga
gehiago ere badaudela.

Auzi-saioen erdia eginda, epaiketak ele-berri bat idazteko adina eman du da-goeneko. Iker Rioja kazetariaren kroni-kek –kasu horretaz *Dentro de lo normal* (normala denaren barruan) liburua idatzi du– ez dute hitz bat soberan eta haien bidez jakin ditzakegu auziaren detaile txikiak.

③ Hojas de facts → Brecci, ~~Angela~~, Irebe
 → 27.200
 Anularea → $3.000 \times 8\% = 2.400$
 $800 \times 4,5\% = 36.00$ Fechas.
1/2 octubre
15.170 € (DA SNC.) (lgs) fuera de
13.170 €
FACTURA
19.170 € / 1/6 = Neto a b. h. c.
Sopros de vida → Anularea
Irebe
Angela
Koldo
FACTURA SND/NA → Anularea
2 octubre → Apoio Fiscal per ano

buru auzipetuta dago. De Miguelekin lotura zuten sozietate askok ez zuten langilerik izan eta Gizarte Segurantzaren ere ez zuten izenik ematen, Eskamelo SL enpresa kasu: bere bidez 65.000 euro lortu zituen EAJko buruzagi ohiak, fiskaltzaren esanetan.

25

–denera 210.000 euro–. Dirudienek Ka-taia, Errexal eta Ortzi Muga enpresei esleipenak “nahieran” egiten zizkien Xabier Sánchez Robles Gazterriako zu-zendariak (EAJ): “Bere karguaz baliatu zen enpresa horiei mesede egiteko”, dio auzipetze autoak.

Esleitutako dozenaka lan horiek justifikatzeko, Jaurilaritzaren erregistro zigilua daramaten dokumentuak aurkeztu ditu epailearen aurrean Gazterriako zu-zendari jeltzale ohiak; baina Riojak El-diariationorte-n erakutsi duenez faltsuak, erregistratu gabeak edo plagiatuak dira –zigiluetako batean, esaterako, 2007ko otsailaren 29a ageri da, egun hori sekula existitu ez zen arren–.

Zanbranako poligonoa egin gabea

Epaitzen ari diren auziak hamabi atal ditu, ezinezkoa denak hemen deskribatzea. Zanbranako operazio urbanistikoa da garrantzitsuenetako bat bere tamai-

nagatik. Udalerri hartan sekula egin ez zen poligonoa esleitzeagatik hiru milioi euroko komisioa kobratu zioten Riera eraikuntza enpresa katalanari. Fiskalaren esanetan, Iosu Arrutik gidatu zuen trama hori Sidepur enpresaren bidez, eta honek De Miguelen sareari ordaintzen zion ondoren. Zanbranako EAJ-ko alkate ohi Maria Justina Angulo ere inplikaturik dago –lau urteko kartzela eskatzen dute berarentzat–, poligonoa eraiki behar zen lurra birkalifikatzeko garaian egindako ustezko irregulartasunengatik.

Enpresariak euren poltsikotik bezeroari ordaindutako txalet pertsonalen erreformak, Arabako Aldunditik apetzat egindako esleipenak, komisioetatik jasotako diru beltzarekin erositako terreneak birkalifikagarriak... Oraindik asko dago ikusteko eta jakiteko Euskal Herrian inoiz epaitu den ustelkeria kasu handienean.

Ezkerrean, Alfredo de Miguel EAJko foru diputatu ohia (lepokoarekin) eta Cuatrecasas bufeteko haren abokatu Gonzalo Susaeta, epaitegira bidean; eskuinean, kasua azaleratu eta salatu zuen Ainhoa Alberdi enpresari eta auziko lekuko nagusiari babesa emateko Adi! Arabako ustelkeriaren kontrako elkarteak egindako elkarretaratzea.

EAJ, familia handi(egi) bat

Josu Izagirreraren zorrozatasuna erabatekoa da eta Arabako fiskalaren aurrean Eusko Jaurilaritza nabarmen geratu da, haren abokatuak hamalagarren saiora arte ez baitu galderarik egin. Aldiz, Ertzaintzako adituek irmo defendatu dute euren lana eta akusatuen abokatuarekin tentsio uneak izan dituzte. Bizkaiko Aldundia ere –EAJren esku– akusazioaren eserlekuan dago enpresa batzuek egindako delitu fiskalengatik.

Zer irakurketa politiko egin liteke argazki horrekin? Ezin ahanztu dugu EAJ-

DATU PERTSONALEN BABESA

EUROPAKO ARAUTEGI BERRIA
Zure enpresa egokitzen
lagunduko dizugu

SIGACUS

943 453 588 · www.sigacus.com

MOYUA
HILETA ZERBITZUAK
Zure momentu
zailetarako

Tel.: 943783447 · 617442466
mmoyua@telefonica.net
Otañui Gotzaina kalea, 27 · Oñati

**Zure jendea,
zure hedabidea,
zure iragarkia.**

Jarri publizitatea hemen

ARGIA

943 371 545
publiz@argia.eus
www.argia.eus/tarifak

'DE MIGUEL' AUZIKO 26-AK

ALFREDO DE MIGUEL AGIRRE. Arabako Tokiko Administrazio eta Lurralde diputatu ohia EAJtik, alderdi horren Araba Buru Batzarreko (ABB) kide esanguratsua izan zen. Zigor eskaera: **54 urte eta 11 hilabete.**

AITOR TELLERIA LANBARRI. EAJren ABBko kide ohi, batzokiak eraikitzen zituen Landaburu Etxea SL-ko enplegatu izan zen, lehenik De Miguel eta gero Iñaki Gerenabarrenaren eskutan zegoen enpresa. Zigor eskaera: **32 urte eta 2 hilabete.**

KOLDO OTXANDIANO GREDILLA. EAJren ABBko kide ohia, Miñanoko Teknologia Parkearen finantza arduradun izan zen. Zigor eskaera: **32 urte eta 2 hilabete.**

AINHOA BILBAO LASA. De Miguelen bikotekidea, sareko hainbat enpresen izen-mailegatzaila. Zigor eskaera: **30 urte eta 6 hilabete.**

ARACELI BAJO LOPEZ. Telleriaren bikotekidea, sareko hainbat enpresen izen-mailegatzaila. Zigor eskaera: **21 urte eta 6 hilabete.**

IRATXE GAZTELU-URRUTIA SANCHEZ. Otxandianoaren bikotekidea. EAJko hautagai 2009ko hauteskunde autonomikoe-tan. Kataia Consulting-eko bazkide. Zigor eskaera: **21 urte eta 6 hilabete.**

AINTZANE DE MIGUEL AGIRRE. De Miguelen enpresen kontuak eramaten zituen. "Faktura faltsuak" sortzea leporatzen diote. Zigor eskaera: **13 urte.**

ALFONSO ARRIOLA LACRUZ. Miñanoko kudeatzaile izan zen eta Herri-Kontuen Euskal Epaitegiako auditore ere bai. Zigor eskaera: **21 urte.**

MIREN LOURDES BILBAO LARRAURI. Miñanoko parkeko zuzendari ohi. Zigor eskaera: **11 urte eta 6 hilabete.**

JULIAN SANCHEZ ALEGRIA. Euskal Parke Teknologikoen sareko presidente ohi Ibarretxeren garaian. *Epsilon* kasuagatik ere ikertua. Zigor eskaera: **17 urte.**

GURUTZ LARRAÑAGA ZUBIZARRETA. Jaurilaritzako Gazteriako sailburuorde ohia (EAJ). Gazteriako ustezko kontratu irregularrak sinatu zituen. Zigor eskaera: **17 urte.**

JAVIER SANCHEZ ROBLES. Jaurilaritzako Gazteriako zuzendari ohia (EAJ). Sail horretako esleipenak "nahieran" egin zituen. Zigor eskaera: **18 urte eta 4 hilabete.**

SERGIO FERNANDEZ OLEAGA. Stoa SL enpresako administratzaile ohi eta EAJko kide batzuen sozio. Zigor eskaera: **12 urte.**

IÑAKI SAN JUAN BILBAO. EAJko Leioako Kultura zinegotzi ohi. De Miguel sareko enpresen administratzaile izan zen. Zigor eskaera: **19 urte eta 2 hilabete.**

JON IÑAKI ETXABURU BARAINKA. Loizate enpresaren jabea, Araban EAJren kontrolpeko obra publiko ugari esleitu dizkiote, ustez modu irregularrean. Zigor eskaera: **11 urte.**

IOSU ARRUTI LETEMENDIA. Zanbranako hirigintza operazioa bideratu zuen enpresaren jabe. Zigor eskaera: **19 urte eta 10 hilabete.**

JESUS ARRUTI ODRIOZOLA. Aurrekoaren aita, Zanbranako operazioko enpresetan parte zuen. Zigor eskaera: **19 urte eta 6 hilabete.**

ESTIBALITZ ARRUTI LETEMENDIA. Zanbranako operazioko Sidepur enpresako langile bakarra. Zigor eskaera: **6 urte.**

GORKA ERRASTI FLAÑO. Aurrekoaren bikotekidea, Zanbranako operazioko enpresetan parte zuen. Zigor eskaera: **6 urte.**

PRUDENCIO HIERRO LOPEZ DE ARBINA. Eraikuntzako enpresaria, EAJko Gasteizko egoitza berriaren diseinuarekin eta De Miguelen enpresekin lotura zuzena zuen. Zigor eskaera: **7 urte.**

JOSU MONTES AZKARRAGA. Bilboko erakunde publikoetan aritutakoa EAJk proposatua. De Miguel sareko enpresetan lan egin zuen. Zigor eskaera: **17 urte eta 6 hilabete.**

JOAQUIM SABATER BOU. Zanbranako operazioan parte hartu zuen Riera enpresa katalanari lotua. Zigor eskaera: **7 urte eta 6 hilabete.**

RAMON TOMAS RIBA. Riera-rekin lotura zuten enpresen administratzaile. Zigor eskaera: **7 urte eta 6 hilabete.**

PLÁCID CASAS BAQUES. Riera-rekin lotura zuten enpresen administratzaile. Zigor eskaera: **7 urte eta 6 hilabete.**

FRANCESC FERNANDEZ JOVAL. Riera eraikuntza enpresako kontseilari delegatu ohia. Zigor eskaera: **7 urte eta 6 hilabete.**

MARIA JUSTINA ANGULO. Zanbranako EAJko alkate zen udalerrian poligonoa egiteko birkalifikazioa egin zenean. Zigor eskaera: **4 urte eta 6 hilabete.**

Asier Arzalluz eta Pablo Larrabide auzitik kanpo utzi ditu instrukzio epaileak.

ren barnean dauden familien arteko botere borrokek bete-betean jo zutela alderdiaren egitura Araban, hain justu ustelkeria kasua azaleratu zenean. *Estado de Excepción* eztabaida saioan, Ahoz-tar Zelaieta ikerketa-kazetariak sektore "independentista" eta "PPko ustelekin hitz egiten duena" bereizi ditu. Bere

ustez, *De Miguel* auzia Arabako EAJren sektore independentistari –Gerenabarrenaren ingurukoak hor kokatu izan dituzte analista politikoek– kontra egiteko "suebaki" bat izan da, azken batean "historia txiki bat" baita Zelaietaren aburuz. Zer gertatuko litzateke Ainhoa Alberdik 2009an "kutxatilatik pasatzea" agin-

du ziotenean, kasu egin eta fiskaltzari ezer kontatu ez balio? Akaso izango al genuke De Miguelen berri gaur? Eta zer gertatuko litzateke Ainhoa Alberdi gehiago baleude, Euskal Herria urte luzez politikoki eta ekonomikoki gobernatu dutenen pegamenduari tira egiteko ausardiarekin? ■